

PLANLÆGNING I FORHOLD TIL STØJBELASTEDE AREALER

Støj fra produktionsvirksomheder, veje, fly og andre kilder reguleres i både nationale regler og regler, der er vedtaget i EU.

Reguleringen af støj retter sig ofte mod støjilden. Det vil sige den aktivitet, som støjen stammer fra. I planloven findes imidlertid regler, der regulerer, hvad støjbelastede arealer kan anvendes til.

Samspelet mellem reglerne er komplekse, og det er ikke sjældent, at reglerne blandes sammen eller anvendes forkert.

Vi giver et overblikket over reglernes samspil og gode råd til, hvordan man sikrer sig, at planlagte afværgetiltag bliver udført.

KORT OM MILJØBESKYTTELSESLovens REGLER OM STØJ

Støj kan udgøre en enten vedvarende eller forbigående gene, som varigt kan påvirke menneskers sundhed. Derfor har støj siden 1973 været omfattet af miljøbeskyttelseslovens forureningsbegreb (lovens § 2, stk. 2, nr. 1) og den deraf følgende beskyttelse.

Der findes vejledende eller bindende grænser for de fleste typer af ekstern støj. Grænseværdierne er et udtryk for den støjbelastning, som myndighederne finder sundhedsmæssigt acceptable for den konkrete aktivitet, henholdsvis på det konkrete sted.

De vejledende grænseværdier anvendes bl.a. ved fastsættelse af grænser for støj fra industrivirksomheder. Dette kan fx ske ved, at det i miljøgodkendelser eller påbud angives, hvor højt et støjniveau virksomheden kan belaste omgivelserne med.

De vejledende støjgrænser er kun vejledende for at give myndighederne mulighed for at skærpe eller lempe grænserne heri ved konkrete afgørelser. I langt de fleste tilfælde lægges støjgrænserne i vejledningerne dog til grund ved behandlingen af konkrete sager. Fravigelse sker typisk kun, hvis der foreligger helt særlige omstændigheder.

REGULERING AF STØJGENER VIA PLANLOVENS BESTEMMELSER

Hverken kommune- eller lokalplaner kan indeholde regulerende bestemmelser om, hvordan og hvor meget enkelte kilder må udsende eller, hvor meget områder må modtage af støj. Det tema er ikke en del af 'katalogerne', jf. planlovens §§ 11a og 15, stk. 2.

Men planloven indeholder en række regler, der tilsigter, at faktisk støjbelastning er oplyst, når der planlægges for ændringer i arealanvendelsen. Disse oplysninger medvirker til at sikre, at man som

udgangspunkt ikke kan udlægge støjbelastede arealer til bolig, institutioner eller anden støjfølsom anvendelse.

Et område anses som udgangspunkt at være støjbelastet, hvis støjen på arealet overstiger Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser.

De muligheder, som planloven giver for planlægningsmæssigt at sikre borgerne mod støjgener eller støjkonflikter, findes både i afsnittet om kommuneplanlægning og i reglerne om lokalplanlægning.

Kommuneplanen skal indeholde retningslinjer, der sikrer, at støjbelastede arealer ikke udlægges til støjfølsom anvendelse, medmindre den fremtidige anvendelse kan sikres mod støjgener.

Det samme gælder i forbindelse med lokalplansarbejdet, hvor støjbelastede arealer som udgangspunkt også kun må udlægges til støjfølsom anvendelse, hvis planen indeholder krav om etablering af afskærmningsforanstaltninger mv., som sikrer den fremtidige anvendelse mod støjgener jf. planlovens § 15a, stk. 1. Det forudsættes med reglen, at disse afskærmningsforanstaltninger, som er nævnt i lokalplankataloget i § 15, stk. 2, er vedtaget, findes og er velegnede. Planmyndigheden må forventes at have gjort sig overvejelser herom i forbindelse med lokalplanprocessen.

Der gælder dog nogle modifikationer hertil:

Byomdannelseområder

Der er i kommuneplanen mulighed for at udpege såkaldte byomdannelseområder, der tillader en gradvis ændringsproces af et områdes anvendelse fra én type til en anden.

For disse områder gælder det særlige, at man kan udlægge støjbelastede arealer til støjfølsom anvendelse, når blot der er sikkerhed for, at støjbelastningen ophører i løbet af en periode, der ikke væsentligt overstiger 8 år, jf. § 15a, stk. 2. Der er tale om en form for overgangsregel, som muliggør gradvis omdannelse af område. Bestemmelsen indebærer, at støjfølsom bebyggelse i en begrænset periode risikerer at blive udsat for højere støjbelastning, end de vejledende grænser tillader. Kommuner, der anvender denne bestemmelse vil bære et betydeligt ansvar for opfyldelsen af kriteriet "sikkerhed."

Transformationsområder

Kommunerne kan udpege op til to transformationsområder i hver 4-årig planperiode. Der er typisk tale om centralt beliggende områder med varig støjpåvirkning.

Inden for disse områder kan der uagtet støjpåvirkningen tillades støjfølsom

anvendelse af arealerne, hvis arealerne ligger i første række til eksisterende produktionsvirksomheder, og støjen på arealerne ikke overskrider grænseværdierne for støj med mere end 5 dB på den facade/ de opholdsarealer, der vender ud mod virksomheden, jf. planlovens § 15a, stk. 3.

Kravene indenfor skal overholdes, ligesom der også skal være adgang til udendørs opholdsarealer, hvor støjgrænserne er overholdt. Der skal på disse ejendomme tinglyses en bestemmelse om, at grænseværdierne kan overskrides med 5 dB.

HVORDAN SIKRER MAN, AT KRAVENE KAN HÅNDHÆVES

Modsat miljøbeskyttelseslovens regler, hvor påbud om reduktion af støj mv. retter sig mod den, der støjer, retter kravene om udførelse af støjbegrensende tiltag i medfør af planloven sig mod den, der vil ændre eller udvikle anvendelsen af et konkret areal.

Formålet med disse regler er at forebygge konflikter mellem fremtidige borgere/brugere af et udlagt areal og de eksisterende virksomheder eller aktiviteter i området, samt modvirke fortrængning af eksisterende byggeri.

Når plangrundlaget er godkendt, og der er udstedt tilladelse til ibrugtagning af et støjfølsomt byggeri, beskyttes dette byggeri og brugerne heraf, som alt andet, af miljøbeskyttelseslovens og Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser. Reguleringen sker uafhængigt af, "hvem der kom først."

Stammer støjilden fra en eksisterende produktionsvirksomhed, vil denne, såfremt afhjælpningstiltagene har været utilstrækkelige, kunne blive påbudt at nedbringe støjen, forudsat retsbeskyttelsesperioden i miljøgodkendelsen er udløbet. Det ses dog at forudsætte, at myndigheden har forholdt sig til kvaliteten og egnetheden af de afhjælpningsforanstaltninger, bygherren etablerer.

Det er derfor helt centralt, at det via lokalplansarbejdet sikres, at de forudsatte afhjælpningstiltag er tilstrækkelige og egnede til at afbøde konsekvenserne af støjpåvirkningen, og at muligheden for at håndhæve kravene heri haves in mente ved lokalplanens udarbejdelse.

Når lokalplansarbejdet udføres, er bygningerne ikke opført endnu. Støjberegningerne bliver lavet ud fra de på dette tidspunkt kendte omstændigheder, og er derfor behæftet med nogen usikkerhed.

Der er ikke i planloven hjemmel til, at der i en lokalplan indsættes krav om overholdelse af specifikke støjgrænser (dB). Reguleringen af støj skal ske med afsæt i miljøbeskyttelsesloven.

Derimod ses det ofte, at der i lokalplanen indsættes bestemmelser om, at Miljøstyrelsens vejledende grænseværdier for det relevante område skal overholdes. Det er der ifølge praksis ikke noget til hinder for.

Hvis en sådan bestemmelse skal kunne håndhæves, fx overfor en projektudvikler, bør der dog samtidig indsættes bestemmelser i lokalplanen om, at der først kan udstedes ibrugtagningstilladelse, når de vejledende støjgrænser for den planlagte benyttelse, er konstateret overholdt, ligesom det bør være afklaret, hvor overholdelsen af støjgrænserne måles.

Herudover bør de nødvendige afskærmningsforanstaltninger så vidt muligt konkretiseres i lokalplanen. Dette kan ske ved, at der i lokalplanen stilles krav om etablering af støjisolering, etablering af beplantningsbælte, støjvolde eller lignende.

På denne måde sikres det så vidt muligt, at forpligtelsen til at bekoste de nødvendige støjforanstaltninger udført, påhviler den der foranlediger ændringen af de støjpåvirkede ■

Poul Hvilsted
Partner, advokat
phv@horten.dk

Henriette Soja
Partner, advokat
hso@horten.dk

Tina Toft
Senioradvokat
tnt@horten.dk